РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Комисия за енергийно
и водно регулиране

Вх. № ...../..... 2025 г.

ДО
ПЛАМЕН МЛАДЕНОВСКИ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

Д О К Л А Д

от

дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“ и
дирекция „Правна“

Относно: *проект на Правила за изменение и допълнение на Правилата за търговия с електрическа енергия*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

В чл. 21, ал. 1, т. 9 от Закона за енергетика (ЗЕ) е предвидено правомощие на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) да приема или изменя правила за търговия с електрическа енергия по предложение на енергийните предприятия или по своя инициатива и да контролира спазването им. Към настоящия момент са в сила Правилата за търговия с електрическа енергия (ПТЕЕ, обн. ДВ, бр. 66 от 26.07.2013 г., последно изм. ДВ, бр. 50 от 9.06.2023 г.). Според чл. 91, ал. 4 от ЗЕ, КЕВР, при отчитане на постигнатите резултати от работата на електроенергийната система и пазара на електрическа енергия и процедурите, регламентирани в ПТЕЕ, по предложение на енергийните предприятия или по своя инициатива изменя или приема нови правила за търговия с електрическа енергия при спазване на принципите на равнопоставеност и баланс на интересите на всички страни.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, обн. в ДВ, бр. 96 от 2023 г. са извършени съществени промени в Закона за енергетиката (ЗЕ), част от които е отпадането на фигурата „обществен доставчик“.

По силата на § 14, т. 2 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) към Закона за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия (ЗИД на ЗБИЯЕ, обн. ДВ, бр. 27 от 2024 г.) са извършени промени в чл. 21, ал. 1, т. 11 от ЗЕ, като методиката за определяне на цените на балансиращата електрическа енергия не следва да е част от правилата за търговия с електрическа енергия, а се приема като самостоятелен акт на Комисията.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, обн. в ДВ, бр. 44 от 2025 г. (ЗИД на ЗЕ), са извършени съществени промени в Закона за енергетиката (ЗЕ), които налагат ПТЕЕ до 30 юни 2025 г. да се приведе в съответствие със закона съгласно § 25, ал. 2 от Преходните и заключителни разпоредби към ЗИД на ЗЕ.

Предвид гореизложеното са изготвени доклад и проект на Правила за изменение и допълнение на ПТЕЕ (проект на ПИД на ПТЕЕ).

След обсъждане и анализ на относимите факти и обстоятелства се установи следното:

Съгласно чл. 28, ал. 1 и ал. 2 от ЗНА, в редакцията обн. ДВ, бр. 34 от 2016 г., в сила от 04.11.2016 г., проектът на нормативен акт се внася за обсъждане и приемане от компетентния орган заедно с мотивите, съответно доклада към него и предварителната оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА, като мотивите, съответно докладът, следва да съдържат: причините, които налагат приемането; целите, които се поставят; финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба; очакваните резултати от прилагането, включително финансовите, ако има такива; анализ за съответствие с правото на Европейския съюз (ЕС). Предвид разпоредбата на § 5 от Преходните и заключителни разпоредби към ЗНА, за приеманите от КЕВР подзаконови нормативни актове не се изисква изготвяне на предварителна оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА.

Във връзка с горното, в настоящия доклад са изложени мотивите за приемането на изготвения проект на ПИД на ПТЕЕ, както следва:

1. Причини, които налагат приемането на ПИД на ПТЕЕ:

С измененията и допълненията на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 96 от 2023 г., бр. 27 от 2024 г. и бр. 44 от 2025 г., се пристъпва към следващ етап от либерализацията на пазара на електрическа енергия, който предвижда от 01.07.2025 г. пълна либерализация на пазара на едро на електрическа енергия и механизъм, осигуряващ плавен преход към пазарно обусловени цени за битови крайни клиенти. Премахва се фигурата „обществен доставчик на електрическа енергия“, определянето на прогнозна месечна разполагаемост за производство на електрическа енергия на производителите, от които обществеият доставчик да изкупува електрическа енергия, както и количеството електрическа енергия, в съответствие с което обществеият доставчик да сключва сделки с крайните снабдители. Също така, са преуредени отношоненията на балансиращия пазар, като отпадат част от балансиращите групи, а именно комбинираната балансираща група, както и специалните балансиращи групи на обществения доставчик. Приета е нова Методика за определяне на цените на балансиращата електрическа енергия, която вече не е приложение към ПТЕЕ, а се приема като самостоятелен акт на Комисията.

Гореописаните причини налагат изменение на ПТЕЕ, с оглед привеждане на подзаконовата нормативна уредба в съответствие с посочените изменения и допълнения на ЗЕ.

В допълнение, се прецизират разпоредби в съществуващата редакция на акта, с цел правилното, точното и безпротиворечивото им прилагане.

2. Цели, които се поставят:

Проектът на ПИД на ПТЕЕ има няколко основни цели: привеждането на акта в съответствие с посочените изменения и допълнения на ЗЕ. Основните изменения са свързани с премахването на фигурата на обществения доставчик на електрическа енергия и на правомощието на КЕВР за определяне на разполагаемост, съответно количества електрическа енергия на производители на електрическа енергия, в съответствие с които обществеият доставчик да продава електрическа енергия на крайните снабдители за задоволяване на нуждите на регулирания пазар, новите задължения на крайните снабдители да продават изкупената по преференциални цени електрическа енергия на организарния борсов пазар и отпадането на комбинираните балансиращи групи.

В тази връзка се изменят, допълват, отменят и създават следните норми на ПТЕЕ – чл. 1, чл. 6, чл. 11, чл. 15, чл. 16, чл. 17, чл. 21а, чл. 22, чл. 22а, чл. 24, чл. 25, чл. 26, чл. 26б, чл. 33, чл. 35а, чл. 56, чл. 56а, чл. 56б, чл. 56в, чл. 56г, чл. 56д, чл. 56е, чл. 57, чл. 58, чл. 62, чл. 63, чл. 65, чл. 66, чл. 69, чл. 69а, чл. 70, чл. 71, чл. 72, чл. 73, чл. 73а, чл. 74, чл. 75, чл. 77, чл. 78, чл. 84, чл. 89, чл. 94, чл. 101, чл. 103, чл. 104а, чл. 104в, чл. 105, чл. 110д, чл. 110е, чл. 123, чл. 132, чл. 144, чл. 165, чл. 166, чл. 175, чл. 177, чл. 178, чл. 179, чл. 182а, чл. 195а, чл. 195б и § 1 от Допълнителната разпоредба на ПТЕЕ. Чрез описаните промени се постига практическо реализиране на целите на законодателя, съдържащи се в ЗИД на ЗЕ, а именно: пълна либерализацията на пазара на едро на електрическа енергия, както и механизъм, осигуряващ

плавен преход към пазарно обусловени цени за битови крайни клиенти. В проекта на ПИД на ПТЕЕ се съдържат и редакционни изменения на отделни разпоредби на ПТЕЕ.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Прилагането на проекта на ПИД на ПТЕЕ не е обвързано с разходи за държавния бюджет.

4. Очаквани резултати от прилагането:

В резултат от приемането на изготвения проект ПТЕЕ ще бъдат приведени в съответствие с гореописаните изменения и допълнения на ЗЕ. С отпадането на фигурата на обществения доставчик и новите задължения на крайните снабдители да предоставят универсална услуга без териториални ограничения ще се либерализира пазара на едро, както и ще се осигури постепенно възможност за пълна либерализация на пазара на дребно, в т.ч. ще възникнат предпоставки за реална конкуренция между доставчиците на електриеска енергия по отношение на битовите крайни клиенти. Също така ще се оптимизира функционирането на балансиращия пазар чрез отпадането на комбинираната балансираща група и преуреждането на отношенията между субектите, които са координатори на специална балансираща група и участниците в тези групи.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Предложеният проект на ПИД на ПТЕЕ е в съответствие и не нарушава основни права и принципи от правото на Европейския съюз. Проектът е съобразен с Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно вътрешния пазар на електроенергия, както и с нормите на ЗЕ, които въвеждат изисквания на Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС

При приемане на предложения проект следва да бъде проведена процедура в съответствие с разпоредбите на ЗНА, на Административнопроцесуалния кодекс и на ЗЕ. Проектът на ПИД на ПТЕЕ следва да бъде публикуван на интернет страницата на КЕВР, ведно с доклада, съдържащ мотивите, както и на Портала за обществени консултации. Следва да бъде проведено обществено обсъждане на проекта, като на заинтересованите лица бъде предоставен подходящ срок за изразяване на становища и предложения по проектите.

В § 25, ал. 2 от Преходните и заключителни разпоредби към ЗИД на ЗЕ е предвидено, че подзаконовите нормативни актове по прилагането му се привеждат в съответствие с този закон в срок до 30 юни 2025 г. В тази връзка е необходимо да се приложи предвидената в чл. 26, ал. 4, изр. второ от ЗНА възможност Комисията да определи друг срок, но не по-кратък от 14 дни за предложения и становища по проекта на ПИД на ПТЕЕ от публикуването му за обществени консултации.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 14 и чл. 21, ал. 1, т. 9 във връзка с чл. 91, ал. 4 от Закона за енергетиката, чл. 26 от Закона за нормативните актове, чл. 43, ал. 1, чл. 49 и чл. 51 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация, предлагаме на Комисията да обсъди следните

РЕШЕНИЯ:

1. Да приеме настоящия доклад;

2. Да приеме проект на Правила за изменение и допълнение на Правилата за търговия с електрическа енергия;

3. Да насрочи обществено обсъждане на проекта по т. 2, като на участниците в него да се осигури възможност и за дистанционно участие;

4. Да определи дата, час и място за провеждане на обществено обсъждане на проекта по т. 2, които да бъдат публикувани на интернет страницата на Комисията;

5. Да публикува проекта по т. 2, ведно с доклада, на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране и на Портала за обществени консултации;

6. Да определи 14-дневен срок за предложения и становища във връзка с публикувания проект по т. 2 на Портала за обществени консултации;

7. Да определи 14-дневен срок за предложения и становища във връзка с публикувания проект по т. 2 след провеждане на общественото обсъждане.